

Stanowisko 110. Zjazdu Delegatów Polskiego Towarzystwa Leśnego w sprawie propozycji włączenia PGL Lasy Państwowe do sektora finansów publicznych

Polańczyk, dnia 15 września 2010 r.

Polskie Towarzystwo Leśne – stowarzyszenie działające od 1882 roku, liczące obecnie ponad 4500 członków, w poczuciu troski i odpowiedzialności za stan polskiej przyrody i lasów zdecydowanie sprzeciwia się próbie włączenia Lasów Państwowych do sektora finansów publicznych, widząc w tym realne zagrożenie dla realizowania w gospodarce leśnej konstytucyjnej zasady zrównoważonego rozwoju.

W świecie i w Polsce rośnie znaczenie lasów nie tylko jako źródła zasobów surowców determinujących rozwój cywilizacyjny, ale także realizujących dziesiątki innych funkcji niezbędnych do zachowania ciągłości życia na Ziemi.

Lasy polskie, spełniające wielorakie – ochronne, społeczne i produkcyjne – funkcje na poziomie wspólnotowym, krajowym, regionalnym i lokalnym są fundamentem życia przyrodniczego i rozwoju cywilizacyjnego społeczeństwa. Potrzeba czynnej ochrony ekosystemów leśnych znalazła wyraz w konwencjach międzynarodowych i polityce Unii Europejskiej, czego przykładem są konwencja klimatyczna, konwencja o różnorodności biologicznej i dyrektywa siedliskowa i ptasia budujące program Natura 2000.

Prowadzona w Polsce przez dziesięciolecia odpowiedzialna i skuteczna polityka i gospodarka leśna zaowocowały wyznaczeniem na 38 proc. obszaru polskich lasów obszarów Natura 2000, a wcześniej licznych parków narodowych, rezerwatów i parków krajobrazowych, efektywnie chroniących całe zasoby leśne, w tym różnorodność genów, gatunków, siedlisk i krajobrazów.

Dotychczasowe osiągnięcia Lasów Państwowych, tak wysoko doceniane na arenie międzynarodowej, mogły być uzyskane między innymi poprzez ich samodzielność finansową.

Ustrój polskich Lasów Państwowych, w tym system ich finansowania, to przykład mądrej i udanej transformacji ustrojowej ostatnich 20 lat. Wypracowane w tym czasie cele i zadania leśnictwa umożliwiły nie tylko skuteczną ochronę polskich zasobów leśnych i ich stały wzrost – ale także rozwój gospodarczy kraju.

Również wcześniej, w ciągu 90 lat istnienia Lasów Państwowych państwo polskie rozumiało specyfikę gospodarki leśnej, nie włączając jej świadomie do sfery finansów publicznych.

Specyfika zarządzania zasobami przyrody w sytuacji zachodzących globalnych zmian klimatycznych i coraz częściej występujących klęsk żywiołowych, jak huragany, pożary, susze, gradacje owadów, powódzie itp. wymaga szybkiego i sprawnego reagowania na skutki tych zmian i zjawisk.

Pozbawienie Lasów Państwowych narzędzia skutecznego zarządzania finansowego w tych sytuacjach doprowadzi do zwielokrotnienia tych skutków i nieodwracalnej deprecjacji ekosystemów leśnych.

Lasy Państwowe muszą posiadać rezerwy finansowe, gdyż nigdzie na świecie nie ubezpiecza się zasobów leśnych z powodu zbyt wysokiego ryzyka wystąpienia negatywnych zdarzeń. Nieznane są również przykłady efektywnego funkcjonowania organizacji gospodarczych, które nie dysponują rezerwami i bieżącymi środkami obrotowymi – dlatego też polski model zrównoważonego leśnictwa wymaga zdecydowanie innego aniżeli budżetowy system finansowania.

Dokonane w ostatnich latach zmiany w finansowaniu leśnictwa w Czechach, na Słowacji

czy w Niemczech, polegające na pozbawieniu lasów państwowych samodzielności finansowej, szybko doprowadziły do deficytowości leśnictwa i trudnych do odwrócenia zmian w środowisku, a także pociągnęły za sobą negatywne skutki społeczne.

Realizując rozwój pozaprodukcyjnych funkcji lasu, w szczególności ochronę przyrody, edukację ekologiczną, masową turystykę i wypoczynek – Lasy Państwowe ponoszą znaczne wydatki finansowe bez możliwości ich zrekompensowania. Przejście na planowanie i finansowanie budżetowe, w obecnej i przewidywanej na najbliższe lata polityce minimalizowania wydatków budżetowych, musi doprowadzić do zaniechania realizacji tych funkcji i trudnych do odrobienia strat w ekosystemach.

System finansowy LP ma cechy systemu motywacyjnego. Eliminacja samodzielności finansowej zniweczy wolę doskonalenia, która w lesie decyduje o sukcesie gospodarczym i wyniku finansowym.

Polskie Towarzystwo Leśne apeluje, aby w imię odpowiedzialności za polską przyrodę i zachowanie jej walorów dla przyszłych pokoleń oraz zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego państwa nie niszczyć sprawdzonego w praktyce modelu funkcjonowania Lasów Państwowych pod presją bieżących potrzeb ograniczenia deficytu budżetowego.

Polskie Towarzystwo Leśne uważa, że leśnictwo polskie, rozumiejąc trudną sytuację budżetu, nie powinno uchylać się od partycypacji w ograniczaniu deficytu finansów publicznych – jednak cena, którą Lasy Państwowe musiałyby ponieść, nie może doprowadzić do pogorszenia ich stanu w stopniu, który ograniczyłby spełnianie ich funkcji teraz i w przyszłości.

110. Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Leśnego